

Sivistystoimen palveluverkkosuunnitelman jatkotoimenpiteet

Yhteistyötoimikunta 29.08.2024 § 8

Valmistelija

Kunnanjohtaja Maarika Kasonen, Kermanrannantie 7, 79700 HEINÄVESI,
puh. 040-5505811, email: maarika.kasonen@heinavesi.fi

Yhteistoiminnassa käsiteltäviä asioita ovat muun muassa

- henkilöstön asemaan merkittävästi vaikuttavat muutokset työn organisoinnissa
- palvelujen järjestelyt, jos niillä on oleellisia henkilöstövaikutuksia

Kunnan taloudelliseen tilanteeseen vaikuttaa mm. työ- ja elinkeinopalveluiden siirtyminen vuonna 2025 kuntien vastuulle.

Heinäveden kunnassa on aloitettava palveluverkkoselvitys koskien yleishallinnon ja sivistystoimen osastojen kehitystä ja tulevaisuuden tarpeita. Hallintolain (434/2003) 31 § mukaan viranomaisen on huolehdittava asian riittävästä ja asianmukaisesta selvittämisestä hankkimalla asian ratkaisemiseksi tarpeelliset tiedot sekä selvitykset.

Palveluverkkoon liittyvät päätökset ovat vaikutuksiltaan laaja-alaisia ja siksi selvitystyön alkuvaiheessa asetetaan työryhmä, jonka tehtävänä on hankkia tarvittavat selvitykset osastojen henkilöstötarpeita ja palveluverkkoverkkosuunnitelman käsittelyä varten.

Palveluverkko- ja henkilöstösuunnitelmat eivät välttämättä johda henkilöstövaikutuksiin esimerkiksi irtisanomisten tai osa-aikaistamisten muodossa. Selvityksessä tarjotaan tietoa muun muassa yleishallinnon, koulu- ja varhaiskasvatuksen sekä vapaa-aikapalveluiden rakenteesta ja tulevaisuuden väestönkehityksestä päätöksenteon tueksi.

Esittelijä

Kunnanjohtaja

Päätösehdotus

Yhteistyötoimikunta käy keskustelun palveluverkon tarkastelun aloittamisesta.

Päätös

Hyväksyttiin päätösehdotus.

Kunnanhallitus 23.09.2024 § 187

Valmistelija

Kunnanjohtaja Maarika Kasonen, Kermanrannantie 7, 79700 HEINÄVESI,
puh. 040-5505811, email: maarika.kasonen@heinavesi.fi

Palveluverkkoselvityksen tavoite on valmistella päätöksentekoon esitys siitä, millä laajuudella ja kattavuudella Heinäveden kunta tarjoaa tulevaisuuden sivistystoimen palveluita toiminnallisesti ja taloudellisesti kestäväällä tavalla. Palveluverkkoselvityksellä on yhdyspintoja sivistystoimen palveluiden lisäksi yleishallinnon ja teknisen toimen palveluiden järjestämiseen. Selvityksessä käydään läpi mm. kunnan väestöennustetta, lapsi- ja oppilasmääräennusteita, kunnan taloudellista tilannetta, henkilöstörakennetta sekä kiinteistörakennetta.

Palveluverkkoselvityksen loppuraportti on toiminnallinen ja taloudellinen esitys Heinäveden sivistystoimen palveluverkosta. Se ohjaa toiminnan suunnittelua, mutta ei ole päätös. Esitys perustuu tilannekuva-analyysiin sekä tutkittuun tietoon. Toimivalta päätöksenteossa on linjattu Heinäveden kunnan hallintosäännössä.

Esittelijä

Kunnanjohtaja

Päätösehdotus

Kunnanhallitus päättää

1) aloittaa Heinäveden kunnan sivistystoimen palveluverkon selvitystyön. Selvityksen tavoitteena on tuottaa Heinäveden kunnan sivistystoimen pitkän aikavälin vaihtoehtojen selvitys palveluiden tuottamiseksi helmikuuhun 2025 mennessä. Selvitystyöryhmän tulee huomioida hallintolain 41§ vaikutusmahdollisuuksien varaaminen asianosallisille.

2) nimeää selvitystyölle työryhmän ja siihen jäseniksi kunnanjohtajan, vapaa-aikatoimenjohtajan, kirjastotoimenjohtajan, koordinaattorin (kulttuuri) sekä koulujen rehtorit. Työryhmä voi halutessaan kuulla asiantuntijoita työnsä tukena.

3) nimeää työryhmään kunnanhallituksen edustajat

Päätös

Hyväksyttiin päätösehdotus.

Kunnanhallitus nimesi kunnanhallituksen edustajiksi Anna Vauhkosen ja Jari Puustisen sekä varaedustajaksi Sari Juvosen.

Kunnanhallitus 05.05.2025 § 100

Valmistelija

Hallintosihteeri Tiina Hämäläinen, Kermanrannantie 7, 79700 HEINÄVESI, puh. +358407101937, email: tiina.hamalainen@heinavesi.fi

Palveluverkon selvitystyö on valmistunut ja se on käyty läpi skenaarioiden osalta ja esitelty luottamushenkilöille valtuuston iltakoulussa 17.3.2025, henkilöstölle sekä kuntalaisten keskustelutilaisuuksissa 7.4.2025 ja 15.4.2025 ennen päätöksentekoa.

Väestöennusteen antama kuva on tällä hetkellä sellainen, jonka mukaan matala syntyvyys on pysyvä trendi. On selvää, että Heinäveden kunnan väestörakenteen muutokset lasten- ja nuorten ikäluokissa ovat sellaisia, joilla tulee olemaan vuoteen 2035 mennessä palveluiden järjestämiseen liittyviä vaikutuksia. Väestötilastosta alakouluikäisten määrä vuodesta 2021 161 vähenee tarkastelujaksolla vuoteen 2035 mennessä 47 prosenttia 85 lapseen ja yläkouluikäisten määrä 80 nuoresta 50 nuoreen 37,5 prosenttia. Ensimmäisenä lasten määrän väheneminen kohdistuu väestöennusteen mukaan varhaiskasvatukseen sekä alakoululaisiin, konkretisoituen oppilaiden kokonaismäärän vähenemiseen vuosikymmenen lopulla.

Varhaiskasvatuksen rakenne on jo sellainen, että siinä muutoksia ei enää merkittävästi tapahdu. Varhaiskasvatusta tarvitsevien lasten ja oppilasmäärien laskiessa on selvää, että henkilöstön tarve myös vähenee. Tämänhetkisen tiedon mukaan henkilöstösuunnitteluun jo aikaisemmin tehdyllä ennakkoinnilla pystytään vastaamaan tuohon vähennystarpeeseen. Näin ollen nyt ei ole nähtävillä neuvotteluja henkilöstön vähentämiseksi.

Henkilöstösuunnittelua täytyy kuitenkin tehdä erittäin huolella ennakoiden tilanteita useamman vuoden näkymillä.

Sivistystoimen kiinteistökartoituksessa on huomioitavaa, että sivistystoimen kiinteistökanta on pääosin 2010 luvun jälkeen rakennettua, hyväkuntoista kiinteistökantaa. Uusiin kiinteistöihin liittyy myös merkittävää omaisuusarvoa, joka näkyy niiden tasearvoina. Lukio ja päiväkotit ovat kiinteistöistä selkeästi vanhimmat ja niiden peruskorjaustarpeet ja nykyisen käytön jatkuminen ovat asioina tulevaisuudessa selvitettävä.

Selvitystyön tässä vaiheessa työryhmässä on käsitelty erilaisia mahdollisia vaihtoehtoja tilanteen ratkaisemiseksi. Henkilöstön kanssa on käyty palveluverkkoselvityksen aikana läpi mahdollisia skenaariomalleja. Vaihtoehtoja on esitelty kahdessa erillisessä kuntalaistilaisuudessa huhtikuussa 2025 Otto Kotilaisen koululla ja Karvion koululla. Vaihtoehdot esitellään kevätkauden 2025 aikana valtuustolle, joka päätöksellään valitsee palveluverkkoselvityksestä tulevaa päätöksentekoa ohjaavat linjaukset. Palveluverkkoselvityksen käsittelyllä ei vielä tehdä muutoksia kouluverkkoon tai yksiköiden määrään.

Varhaiskasvatus

Varhaiskasvatuksen toimintaa jatketaan hyvin pitkälti nykyisellä rakenteella. Henkilöstömäärää ja yksiköiden lukumäärää tarkastellaan vuosittain toiminnan ja lasten lukumäärän mukaisesti. Toimintaa ohjaa pitkälti varhaiskasvatuslain mukaiset henkilöstömitoitukset sekä ryhmäkoot. Karvion ryhmäperhepäivähoitoa järjestetään alueella lasten hoidon tarpeen mukaisesti. Aamu- ja iltapäivätoiminta siirretään pois varhaiskasvatuksen alaisuudesta. Se on tarkoituksenmukaista järjestää Otto Kotilaisen koulun toimintana ja rehtorin hallinnollisessa alaisuudessa. Kunnanhallitukselle ja -valtuustolle esitetään tarvittavien hallinnollisten muutosten tekemistä kunnan hallintosääntöön sekä toimintaa ohjaaviin asiakirjoihin 1.8.2025 alkaen sekä tarvittavat budjettimuutokset. Karvion alueen koululaisten aamu- ja iltapäivätoimintaa järjestetään tarvittaessa Karvion ryhmäperhepäiväkodissa.

Perusopetus

Perusopetuksen osalta koulujen esitetään etenemistä skenaariomallin 2 mukaisesti, niin Karvion koulu ja Otto Kotilaisen koulu lakkautetaan 1.8.2027 lukien ja oppilaat ja henkilöstö ohjataan 1.8.2027 perustettavaan Heinäveden yhtenäiskouluun ja lukioon. Esioppilaiden opetusta järjestetään varhaiskasvatuksen alaisuudessa yhtenäiskoulun yhteydessä kunnan kaikille esioppilaille nykyisissä tiloissa.

Johtamismallissa esitetään, että Heinävedelle palkataan hyvinvointijohtaja, joka olisi palkattava jo vuonna 2025. Hyvinvointijohtajan tehtäviin sisällytetään kirjastotoimenjohtajan tehtävät. Perustettavaa yhtenäiskoulua esitetään johdettavaksi kahden rehtorin mallilla: yhtenäiskoulun ja lukion rehtori ja apulaisrehtori. Apulaisrehtorin tehtävää voidaan hoitaa luottamustoimena tai virkana. Luottamustoiminen apulaisrehtori opetusvelvollisuustyöajassa. Hän hoitaa silloin apulaisrehtorin tehtäviä omasta virasta ja hänelle korvataan tehtävistä työn vaativuuden kautta (TVA). Opetusvelvollisuuteen perustuva opettajan työaika koostuu 190 oppilastyöpäivästä ja 3 opettajatyöpäivästä. Opettajatyöpäivistä käytetään myös termiä veso-päivät. Näiden lisäksi opettajat osallistuvat yhteissuunnittelutyöaikaan eli ys-aikaan. Työnantaja ei voi määrätä opetusvelvollisuustyöajassa olevalle opettajalle työtehtäviä kesäkeskeytysajalle.

Virka- tai virat perustetaan 1.8.2027 alkaen ja yläkoulun ja lukion rehtorin virka lakkautetaan.

Yhtenäiskoulun osalta vuonna 2017 on tehty laajamittainen selvitystyö yhtenäiskoulun perustamisen osalta, jota voidaan hyödyntää uuden koulun kehittämisen osalta. (Khall 12.02.2018 § 16) Lopulliset päätökset liittyen kouluverkkoon tehdään valtuustossa asiaan kuuluvaa prosessia noudattaen. Päätöksentekoon liittyvät oleellisesti henkilöstön ja kuntalaisten kuuleminen, erilaiset vaikutusten arvioinnit sekä riittävä tiedottaminen. Myös lasten ja nuorten mielipidettä kysytään.

Lukio

Lukion toimintaa jatketaan, jos oppilasmäärä pysyy aloittavan oppilasmäärän osalta riittävällä tasolla.

Vapaa-aikapalvelut

Heinävedelle palkataan hyvinvointijohtaja vuonna 2025. Hyvinvointijohtaja vastaa kunnan hyvinvoinnin ja terveydenedistämistyöstä, sivistystoimen talouden ja toiminnan suunnittelusta sekä kirjastotoimenjohtajan tehtävästä. Kirjastolla toimii lähiesihenkilönä vastaava tietopalvelusihteeri, joka vastaa kirjaston päivittäisestä johtamisesta. Hänellä on myös kunnan vaaleihin sekä tietoturvaan sekä työsuojelupäällikön tehtäviin liittyviä vastuualueita.

Asian esittelyn osalta kunnanjohtaja jäävää itsensä hyvinvointijohtajan virkatehtävien muutosten osalta esteellisenä.

Esittelijä

Kunnanhallituksen puheenjohtaja

Päätösehdotus

Kunnanhallitus esittää valtuustolle hyväksyttäväksi sivistystoimen palveluverkkosuunnitelman vuoteen 2035 saakka.

Päätös

Jari Puustinen esitti Leena Laukkasen kannattamana seuraavaa:

Kunnanhallitus päättää esittää valtuustolle hyväksyttäväksi sivistystoimen palveluverkkosuunnitelman vuoteen 2035 saakka seuraavin lisäyksin:

Suunnitelmaa tarkennetaan yhtenäiskoulun osalta siten, että opetusyksiköiden toiminnan jatkuminen tarkastellaan erikseen.

Mahdollisesti perustettavan hyvinvointijohtajan tehtäväkuva tarkennetaan ja samalla tarkastetaan toisten toimialojen tehtäväkuvat.

Puheenjohtaja totesi, että oli tehty kunnanjohtajan pohjaesityksestä poikkeava kannatettu esitys, joten on suoritettava äänestys.

Puheenjohtaja esitti, että ne jotka kannattavat kunnanjohtajan pohjaesitystä, äänestävät JAA, ja ne, jotka kannattavat Jari Puustisen esitystä, äänestävät EI. Äänestystapa hyväksyttiin yksimielisesti.

Suoritettussa äänestyksessä annettiin 2 JAA ääntä (Timo Hottinen ja Sari Juvonen) ja 4 EI ääntä (Jari Puustinen, Osmo Puustinen, Leena Laukkanen, Leo Koponen).

Kunnanhallitus hyväksyi Jari Puustisen esityksen.

Kunnanjohtaja Maarika Kasonen poistui kokouksesta esteellisenä (palvelussuhdejäävi) tämän asian käsittelyn ja päätöksenteon ajaksi.

Esityslistan liitteenä sivistystoimen palveluverkkoselvitys.

Päätösehdotus

Kunnanhallitus päättää esittää valtuustolle hyväksyttäväksi sivistystoimen palveluverkkosuunnitelman vuoteen 2035 saakka seuraavin lisäyksin:

Suunnitelmaa tarkennetaan yhtenäiskoulun osalta siten, että opetusyksiköiden toiminnan jatkuminen tarkastellaan erikseen.

Mahdollisesti perustettavan hyvinvointijohtajan tehtäväkuva tarkennetaan ja samalla tarkastetaan toisten toimialojen tehtäväkuvat.

Päätös

Hyväksyttiin kunnanhallituksen esitys.

Kunnanjohtaja Maarika Kasonen poistui kokouksesta esteellisenä (palvelussuhdejäävi) tämän asian käsittelyn ja päätöksenteon ajaksi.

Kunnanhallitus 11.08.2025 § 168

Valmistelija

Hallintosihteeri Tiina Hämäläinen, Kermanrannantie 7, 79700 Heinävesi, gsm 040 7101 937, email: tiina.hamalainen@heinavesi.fi

Sivistystoimen palveluverkkoselvityksen hyvinvointijohtajan tehtäväkuvaan liittyen, Heinäveden kunta pyysi tarjousta selvitystyöstä, jossa tarkastellaan, miten kunnan olisi tarkoituksenmukaisinta järjestää sivistys- ja hyvinvointipalveluiden johtaminen sekä muuhun hallintoon liittyvät tehtävät. Tarkastelu painottui hyvinvointipalvelujen johtamiseen. Työn toteutti FCG Finnish Consulting Group erillisen työohjelman mukaisesti. Selvitysraportti on esitelty kunnanvaltuustolle 23.6.2025 kokouksessa.

Selvityksen johtopäätöksissä toimintaympäristön osalta todetaan että kunnan väestöennuste on laskeva, joka tarkoittaa vähemmän kuntalaisia. Kunnan lakisääteisten tehtävien järjestäminen ei ole sidoksissa väestökehitykseen. Lasten ja nuorten määrät voimakkaassa ja nopeassa laskussa. Oppilaiden ja opettajien määrä vähenee. Seurauksena opetustoimen hallinnon ja rehtorin työmäärän supistuminen henkilöstömäärän vähetessä. Vanhusväestön suhteellinen osuus kunnan väestöstä on korkea. Kunnan kirjastolaitosta johtavan asiantuntijan kelpoisuusehtoja on kevennetty ja tehtävää voi hoitaa henkilö, jolla on soveltuva ylempi korkeakoulututkinto, johtamistaito ja hyvä perehtyneisyys kirjastojen tehtäviin ja toimintaan.

Yli 65-vuotiaiden määrät pysynevät melko samoina tulevina vuosina ja vasta 2030-luvulla määrät kääntyvät lievään laskuun. Tähän ikäluokkaan kohdistuvien hyvinvointitehtävien määrät eivät siten vähene pitkään aikaan, vaan tulevat korostumaan tulevina vuosina.

Selvityksessä keskeisinä havaintoina on, että arkityö kunnassa toimii mutta resurssit eivät riitä pitkäjänteiseen kehittämiseen ja kehittymiseen. Sijaistamisissa on käytännön ongelmia. Työmäärät on kaikilla kovat. Ohut organisaatio kaikinensa on haavoittuvainen.

Hyvinvointitehtävän tavoitteita ja sisältöä ei tunneta eikä ole määritelty kunnassa ja kukaan ei oikein ehdi paneutua hyvinvointitehtävään ja sen toteuttamiseen.

Selvityksessä ehdotetaan, että kunnan organisaation rakennetta muutettaisiin tiimeistä palvelualueiksi ja alueita johtamaan tulisivat palvelualuejohtajat. Organisaatio jaettaisiin neljään palvelukokonaisuuteen:

- Hallintopalvelut / kunnanjohtaja
- Kasvatus- ja opetuspalvelut / rehtori
- Hyvinvointipalvelut / hyvinvointijohtaja/-päällikkö
- Tekniset palvelut / tekninen johtaja

Suurimpana muutoksena aikaisempaan organisoitumiseen olisi uusi palvelukokonaisuus hyvinvointipalvelut, jonne kuuluisivat:

- Kirjastopalvelut
- Kulttuuripalvelut
- Kansalaisopisto
- Liikuntapalvelut
- Nuorisopalvelut
- Työllisyyspalvelut
- Kotouttamispalvelut

Organisoitumisessa siirrettäisiin liikuntapalveluiden ulko-olosuhteiden eli urheilu- ja liikuntapaikkojen hoito kokonaisuudessaan teknisten palveluiden alaisuuteen ja samalla maa- ja metsäomaisuuden hallinta siirrettäisiin kunnan hallintopalveluiden alaisuuteen muiden elinkeino- ja talouspalveluiden yhteyteen.

Asian esittelyn osalta kunnanjohtaja jäävää itsensä hyvinvointijohtajan virkatehtävien muutosten osalta esteellisenä.

Esittelijä Kunnanhallituksen puheenjohtaja

Päätösehdotus Kunnanhallitus

1) merkitsee FCG:n konsulttiselvityksen tietoonsa saatetuksi ja antaa sen edelleen valtuustolle tiedoksi.

2) perustaa työryhmän selvittämään jatkotoimenpiteitä kunnan organisaation uudistamiseksi konsulttiselvityksen ja palveluverkkoselvityksen osalta.

Päätös Kunnanhallitus

1) merkitsi FCG:n konsulttiselvityksen tietoonsa saatetuksi ja antaa sen edelleen valtuustolle tiedoksi,

2) perusti työryhmän selvittämään jatkotoimenpiteitä kunnan organisaation uudistamiseksi konsulttiselvityksen ja palveluverkkoselvityksen osalta,

3) nimesi työryhmään kunnanhallituksen puheenjohtajat ja valtuuston puheenjohtajat.

Kunnanjohtaja Maarika Kasonen poistui kokouksesta esteellisenä (palvelussuhdejäävi) tämän asian käsittelyn ja päätöksenteon ajaksi.

Esityslistan liitteenä FCG:n konsulttiselvitys.

Päätösehdotus Kunnanhallitus antaa valtuustolle tiedoksi FCG:n konsulttiselvityksen.

Päätös Valtuusto merkitsi tiedoksi FCG:n konsulttiselvityksen.

Kunnanjohtaja Maarika Kasonen poistui kokouksesta esteellisenä (palvelussuhdejäävi) tämän asian käsittelyn ja päätöksenteon ajaksi.